

Детска градина “Чайка”- Кърджали

✉ ул. “Металург” № 8 ☎ 0361- 61547
e- mail: chayka_dg@abv.bg, info-909146@edu.mon.bg

Утвърждавам,
Директор:
/Весела Ганева/

МОДЕЛ

ЗА
АДАПТИРАНЕ НА ДЕТЕТО
ПРИ ПЪРВОНАЧАЛНОТО МУ ПОСТЪПВАНЕ
В ДЕТСКА ГРАДИНА „ЧАЙКА“

Настоящият модел е неразделна част от правилника за дейността на детската градина, приет на заседание на Педагогическия съвет Протокол №1./16.09.2024 г. и утвърден със Заповед №20/16.09.2043 г. на директора на детската градина

От първите години на своето съществуване съвременното дете е поставено пред необходимостта да се адаптира към различни социални условия – към семейство, към другите деца от семейната среда, към детската ясла, детската градина, към специализирана институция и други. Всяка от тези среди има специфични особености и изисквания, които трябва да усвои, за да се адаптира към тях.

Думата „адаптиране” означава „приспособяване на организма или на сетивните органи към околната среда, към окръжаващите условия. Приспособяване на някого към някаква среда, някакви условия. Излизането от семейната среда и срещата с новата - заобикалящата, непознатата, социалната среда е част от живота и развитието на детето. Тръгването на детска градина е едно изключително събитие за малкото дете, защото е свързано именно с попадане в нова среда - материална, социална, обществена и природна, различна от семейната, към която детето е силно привързано. Отделянето му от близките хора и приспособяването му към новите условия винаги представлява труден преход. Новите изисквания често са непосилни за малкото дете и то трябва да бъде подпомогнато от родителите си и от персонала на детското заведение, за да се адаптира бързо и сравнително безболезнено към новите условия. Подобни събития са част от живота на всяко дете - първоначално постъпване в детска градина, а по-късно в училище. Процесът на адаптация за всяко дете е различен и индивидуален. За безболезнена адаптация към тези промени, изключително важна е предварителната подготовка на детето в семейството. Семейството е основополагащо, първоначалното в живота на детето и там се поставя фундамента на нервно-психическото, физическото, емоционалното здраве на детето, както и началните умения и навици за самообслужване, за поведение, за общуване.

Семейството е естествената среда, в която детето се ражда, живее и с която е дълбоко емоционално свързано. В нея то се чувства в емоционално равновесие и спокойствие, изпитва сигурност и се учи да реагира адекватно на условията и изискванията на тази среда. При постъпване на детето в детската градина връзките между него и близките му се прекъсват, изменят се рязко условията на живот и дейностите, в които то се включва, нарушава се създаденият до тогава динамичен стереотип и възникват неприятни чувства, отрицателни реакции.

Родителите в най-голяма степен може да допринесат за бързата и безболезнена адаптация на детето към детската градина, когато са убедени в способността на детето успешно да премине през този етап. Тази убеденост носи увереност и емоционално спокойствие както на тях, така и на детето. Доверието, което гласуват на детето, стимулирането му, позволява то да приеме детската градина, новите приятели, новите играчки и цялата среда като своя, в която може да се чувства свободно и сигурно.

Детската градина от своя страна, като институция, по предназначение, изпълнява националните образователни политики. Цялостната дейност и всички практики в детската градина са законово регламентирани, научно обосновани, професионално практикувани и институционално контролирани.

Детската градина е инициативен фактор във взаимодействието с родителите. Законът за предучилищно и училищно образование определя ролята на родителите. Те са участници в образователния процес. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез Механизъм за взаимодействие, разработен от педагогическите специалисти в детската градина, и включва най-разнообразни средства, някои от които са индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и разговори всеки път, когато конкретната ситуация или поведение на детето го прави необходимо. Родителите са длъжни да подпомагат и да участват в процеса на изграждане на навици и умения на детето, да се осведомяват за приобщаването /адаптацията/ на детето към детската градина и постигнатите резултати. Ролята и задължението на детската градина е не само да отглежда, възпитава, обучава и социализира децата в необходимата образователна среда, но и да даде модели, които и родителите да усвояват и прилагат с оглед бързо постигане на целите на предучилищното образование и подготовката на детето за училище и за обществения живот.

В това отношение задачата на персонала в детската градина е сложна и много отговорна, защото от първото адаптиране зависи реакцията на детето към всичко непознато по-нататък в съзнателния му живот. Всички усилия на учители, медицински сестри и помощник-възпитатели са насочени към адаптацията и създаване на равновесие, от което зависи спокойствието и хармоничното развитие на детската личност, способността на детето да се ориентира в света и възможност да се реализира като пълноценна личност.

Постъпването на детето в детската градина започва в годината на навършване на 3-годишна възраст на детето. При отделни деца в зависимост от възрастта и индивидуалните особености, процесът на адаптиране е по-бавен. Нормалната адаптация може да продължи от една седмица до един месец. Тук е именно огромната и решаваща роля на учителите и другите специалисти работещи в детската градина в сътрудничество с родителите за по-бързата и безболезнена адаптация на новоприетите деца. Раздялата с майката се преживява болезнено почти от всички деца. Те страдат и от това, че се намират в нова обстановка сред непознати хора. Практиката показва, че има деца, които се приспособяват веднага, а други продължително време

- от 2 до 4 месеца след постъпване в детското заведение. Приспособяването на децата към условията на детската градина е най-актуалният проблем при тяхното отглеждане и възпитание. Това е естествен процес, присъщ на всеки жив организъм, чрез който става уравновесяване с околната среда. Приспособяването на детето е и социален процес и в него играе роля придобитото, т.е. личния опит на детето, подготовката му в семейството. В детската градина се прилагат множество подходи и прийоми, на първо място индивидуален и холистичен подход към всяко дете и активни грижи за новопостъпилите деца особено през периода на адаптацията. Детската градина е един необходим етап в развитието на детето. Тук то навлиза в обществото на своите връстници и започва да усвоява постепенно навици на социалния живот.

Препоръки за родителите:

Още преди постъпването в детската градина трябва :

- ❖ Да направят предварително посещение в детската градина в следобедните часове - от 13.00 ч. до 15.00 ч. - за да се запознаят с цялостната материална база на детската градина, с образователната среда на групата, с дневната организация, която включва: утринна гимнастика, педагогически ситуации, подвижни игри и развлечения, разходки, закаляващи процедури, хранене, следобеден сън, допълнителни образователни услуги, празници, тържества и др. допълнителни форми за обучение;
- ❖ Два-три месеца предварително в домашни условия да се следва дневния режим и храненето в детската градина;
- ❖ Предварително да се започне подготовката на детето към изискванията на новата среда;
- ❖ Да се формират у детето положителни нагласи, настроения и представи за детската градина; да се говори за детската градина с радост и насърчаване, като за специално място за децата;
- ❖ От полза е когато на детето е обяснено какво е това детска градина. А още по-добре е да му е показано нагледно;
- ❖ Раздялата в детската градина трябва да бъде кратка и насърчаваща детето. Най-добре е родителят сам да помисли за своя ритуал при раздяла. Ритуалът ще направи родителя по - уверен и тази увереност ще се предава и на детето;
- ❖ Родителите своевременно и ежедневно да се информират и консултират за адаптирането, постиженията и поведението на детето; да споделят своите впечатления с персонала.

Препоръки за детето:

- ❖ Може да посещава в началото (1-2 седмици) само определени моменти от дневната организация за 1 час, постепенно времето да се увеличава и да се включват нови моменти;
- ❖ Целодневният престой да е по-кратък за детето в период на адаптация;
- ❖ Да наблюдава предварително и за кратко игрите на другите деца в групата и на двора;
- ❖ Да е приучено да ползва тоалетна и да дава сигнали за уриниране и дефекация;
- ❖ Да има елементарни умения да държи лъжица;
- ❖ Да консумира разнообразно приготвена храна - в трикомпонентно обедно меню;
- ❖ Ползването на биберон да се преустанови поради липса на необходимите хигиенни условия за биберон в детската градина;
- ❖ Ползването на памперс е до 1,6 годишна възраст;
- ❖ Да пие от чаша;
- ❖ Да има опит за общуване и в непозната среда /в градинки, паркове с деца и възрастни/;
- ❖ Да седи на детско столче;
- ❖ Да е дружелюбно към другите деца, да споделя играчки;
- ❖ Да прибира играчки на определените места в групата;
- ❖ Да е запознато със занималнята, дворната площадка в детската градина, дори с персонала;
- ❖ Да обича да слуша музика, да изпълнява естествени движения на фона на музиката, да слуша приказки, да изпълнява указания на възрастните;
- ❖ Може да идва в групата със своя любима играчка;
- ❖ Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно, че не е сбъркало, че не е допуснало грешка;
- ❖ Да наблюдава режимни моменти;
- ❖ Да се щади емоционалното му състояние.
- ❖ В детството емоционалното съзнание се обогатява, усвояват се ускорено ключовите емоционални умения, формира се основата на емоционалната грамотност, динамизира се връзката между емоционалното развитие и емоционалната интелигентност като цяло и се очертава формиращата се индивидуалност на детето.

Персоналът в детската градина:

- ❖ Възприема детето като най-висша ценност;
- ❖ Подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира детето в цялостната му дейност и поведение;
- ❖ Посреща и приема детето с положително настроение, вежливо, учтиво, като съсредоточава вниманието си главно към него, създава у детето усещане за сигурност и спокойствие;
- ❖ Запознава се с детето, запознава децата помежду им; Подготвя предварително средата в групата за игра и занимания по избор на децата;
- ❖ Определя лично пространство, надписано за всяко дете - места на масите за хранене и обучение, легло, гардероб, като запознава децата и родителите с тях;
- ❖ Запознава детето с обстановката и обяснява предназначението на отделните помещения, материали, пособия;
- ❖ Провежда организацията на учебния ден, като се съобразява с желанията на децата, потребностите им и осигурява разнообразие на дейности – образователни, възпитателни, почивка, игри и други основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- ❖ Подкрепя и подпомага всяко дете, когато изпитва затруднения или несигурност;
- ❖ За по-бърза адаптация на децата, при необходимост се допуска родител в групата за отделни моменти – на прием, закуска, обяд, приспиване на детето;
- ❖ Не се допускат травми и наранявания, както от предмети, така и чрез агресивно поведение: хапане, удряне, блъскане, щипане и други физически форми на агресия между децата;
- ❖ Поддържа се спокойна и приятна атмосфера за децата от персонала, без напрежение;
- ❖ Използва се цялата налична материално-техническа база - аудио-визуална техника, играчки, учебни и познавателни книжки за интересно, забавно и развиващо пребиваване на детето в детската градина;
- ❖ Не се допуска грубост, тревоги, наказания, безразличие и безучастие при проблеми на децата;
- ❖ Децата не се оставят без надзор;
- ❖ На родителите се дава своевременно и ежедневно информация и консултиране за адаптирането, постиженията и поведението на детето;
- ❖ Персоналът няма роля на майка, на баба. Те са служебни лица изпълняващи трудови задължения по длъжностна характеристика; спазват професионална етика и отговорности произтичащи от длъжностите и съобразно със закона.

- ❖ Всяка адаптация изисква време и ако за едно дете е достатъчна седмица, за друго може да е необходим месец и повече. Продължителността на адаптацията зависи и от характера на детето, семейната обстановка, здравословното състояние, методите и подходите, които учителите и другите специалисти избират по своя преценка.

Препоръки и напътствия в резюме:

1. Подготовката за раздялата да започва вкъщи. На детето може да му се говори за това, че то отива на детска градина, а родителите – на работа. Трябва предварително да подготвите детето за мисълта за детска градина. Подробно му разкажете за реда в нея, за обстановката, направете си кратка екскурзия до детската градина. Неизвестното плаши детето. То трябва да е запознато с това, което го очаква. Накарайте го да разбере, че вие ще се чувствате горди, че то вече е голямо и ходи на детска градина. Не забравяйте, че всички ваши емоции се предават на детето.
2. Разкажете на учителите за индивидуалните особености на вашето дете, за неговите навици и умения. Уточнете от каква помощ се нуждае детето ви.
3. Използвайте любимата играчка, с която детето говори и се чувства сигурно. Ако детето иска да си вземе играчка, не му забранявайте – това за него е част от дома и с нея то ще се чувства по-комфортно.
4. **Спокойният родител води до себе си спокойно дете. Желателно е сутрин то да бъде водено от родителя, който е готов да се раздели с него нежно, спокойно, но твърдо и бързо, без да удължава момента. Ако детето трудно се разделя с майката, желателно е през първата седмица да го води някой друг.**
5. Раздялата в детската градина трябва да бъде кратка и насърчаваща детето. Най-добре е родителят сам да помисли за своя ритуал при раздяла. Ритуалът ще направи родителя по-уверен и тази увереност ще се предава и на детето. Не обещавайте неща, които не можете да изпълните!
6. **Много важни са емоциите на родителя при раздялата. Колкото по-плах и нерешителен е той, толкова по-тревожно ще бъде детето. Родителят не трябва да се тревожи, когато детето плаче.**
7. На детето трябва да бъде обяснено след кое събитие от деня ще го вземат /след като то се наобядва или след като се наспи/. Така детето няма да е тревожно кога и дали ще го вземат, а ще очаква събитието.
8. Не променяйте правилата, които сте въвели при раздяла. Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно.
9. **Някои деца се уморяват много от новите впечатления, новите приятели, новите дейности и многото хора. Ако детето е неспокойно и**

нервно, това означава, че то има неудовлетворени потребности. Не търсете причините единствено и само в детската градина. В този случай вие трябва да го прибирате по-рано или 1-2 пъти седмично да го оставяте у дома, проявявайте търпение към капризите на детето – те възникват поради претоварване на неговата нервна система. Не му се карайте – просто насочете вниманието му към нещо по-интересно.

10. **Постарайте се детето да бъде в спокойна обстановка, без никакви конфликти.** Говорете му ласкаво и нежно, по-често го прегръщайте. Не забравяйте да го хвалите за всичко постигнато. Детето се нуждае от вашата постоянна подкрепа. Само по този начин детската градина може да се превърне в място, където то ще се чувства комфортно, а това ще ви осигурява необходимото за работата ви спокойствие.

11. **Плачът на дете, което все още не говори, може да означава физиологични потребности на детето, които трябва да се установят и удовлетворят незабавно:**

- ❖ храна;
- ❖ вода;
- ❖ сън;
- ❖ ползване на тоалетна;
- ❖ друга потребност.

12. След като предварително сте се запознали с **дневния режим на детската градина**, за по-лесна адаптация на детето е желателно да се наложи подобен режим и в къщи. **Още повече ще помогне, ако имате възможност два-три месеца предварително да се следва режима в детската градина.**

13. **Максимално да е близко и менюто у дома към това в детската градина.** Ако детето е свикнало вкъщи на обяд да яде само едно ядене, то нищо чудно, в детската градина да откаже някое - първото, второто или третото. Имаме предвид, че често пъти храненето е една от основните причини, поради която детето не иска да ходи на детска градина.

14. От значение е и **редовното ходене на детска градина.** Нека детето свикне с мисълта, че от понеделник до петък всеки има задължения - то е на детска градина, мама и татко са на работа. А събота и неделя са дните за семейни забавления.

15. Желателно е детето да бъде включено в избора и подреждането на детската раничка и сложете в нея всичко необходимо: комплект за преобличане, пижама, пантофи, любима играчка.

16. **Облеклото:** дрехите трябва да са лесни за обличане и събличане, да нямат сложни закопчавания или трудно да минават през главата.

17. **Обувките** съответно да са лесни за обуване и събуване - на този етап за предпочитане са обувките без връзки.

18. В детската градина децата усвояват навици да се самообслужват, а това изисква време. Изградени **начални навици за самостоятелност** улесняват адаптирането на децата - 3- годишното дете трябва да има умения да се храни само, да разпознава дрехите си, да контролира ходенето до тоалетна, да събира играчките и други деца елементарни умения, които с помощта на персонала ще се усъвършенстват в детската градина. **Важно е тези навици да се развиват постепенно, а не когато остават дни до постъпването в детска градина.**

19. Раздялата между родител и дете трябва да бъде бърза и кратка.

20. В детската градина е позволено детето да вземе със себе си **любимата играчка** или книжка. Това му носи спокойствие, усещане за нещо лично и познато.

21. **Осъществява се ежедневен контакт с учителите.**

22. Родителите получават информация как се справя детето с новата обстановка. Всеки проблем, свързан с детето се разрешава много по-лесно при взаимно доверие.

23. Когато децата още от първия ден усетят **доброжелателните отношения между родители и педагози (специалисти)**, със сигурност се справят по-бързо с новата среда.

24. Бързо привикват тези деца, чиито родители са ги поверявали на грижите ту на едната баба, ту на другата, ту на гледачката или на по-големите братя и сестри. Те са открити за общуване – както с връстниците, така и с възрастните.

25. Новото предизвиква тревожност при възрастните и още по-силна, при малчуганите до 3 години. Затова **на детето му е необходима информация:**

- ❖ Какво ще се прави в детската градина – ще се пее, танцува, играе, спи, яде и т.н.;
- ❖ С кого ще бъде там – с други деца и с госпожите, които знаят много забавни неща;
- ❖ Да има възможност детето да се запознае предварително с бъдещите си учителки;

26. Изключително важна е положителната нагласа на родителя към детската градина. Ако той вярва, че това е най-доброто място за детето му, така ще мисли и то. Ще сме си свършили работата като родители, ако след време чуем детето да казва: **„По бързо мамо, татко, че ще започнат без мен! Искам на детска градина! Не искам да си тръгна от детската градина!”**

27. **Да научим детето отрано на добри обноски.** В детската градина са въведени правила за децата за добри обноски и безопасно поведение.

28. Уважаеми родители, не zlepоставяйте детето пред други деца и възрастни със забележки и грубости!

29. Учете детето да споделя играчките с другите деца.

30. Поощрявайте ги при всеки повод с „браво“, „благодаря“, „ти можеш“, „хайде пак“!

31. В детската градина децата усвояват навици да се самообслужват, а това изисква време. Изградени **начални навици за самостоятелност** улесняват адаптирането на децата - 3- годишното дете трябва да има умения да се храни само, да разпознава дрехите си, да контролира ходенето до тоалетна, да събира играчките и други деца елементарни умения, които с помощта на персонала ще се усъвършенстват в детската градина. **Важно е тези навици да се развиват постепенно, а не когато остават дни до постъпването в детска градина.**

32. Децата са нашето огледално отражение, те подражават, затова внимавайте в собственото си поведение!

33. **На масата. Поведението и уменията за хранене се учат на масата.** На година и половина- две малчуганът трябва да умее да държи сам лъжичката, да ползва салфетка по време на ядене. На две и половина, три . да не яде с отворена уста. На четири – да ползва и неостър нож, с който да си помага. На пет – да участва в сервирането, на 6 – да си прави сандвичи с подготвена смес.

ПОСЛЕСЛОВ:

Моделът за адаптирането на детето при първоначалното му постъпване в ДГ „Чайка“ е предназначен за родителите и педагогически специалисти, които работят с деца в първа група в детската градина.

Целта е при активно взаимодействие между детската градина и родителите да се постигне бърза и безболезнена адаптация на новопостъпващото дете чрез уеднаквяване на подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.

В резултат моделът да допринесе за постигане на целта, да направи по-уверени, спокойни и у само детето, но родителите и персонала. В този специален момент, повече от всякога, детето се нуждае от нашето себеотдаване и посвещаване в името на неговото щастие.

Да не забравяме, че темповете на адаптацията са различни за всяко дете. Нужно е да бъдем последователни, да вложим търпение и разбиране към детето.

Девизът на нашата детска градина е :

„Учители и родители – заедно за благополучието на децата“

Основният принцип на работа е :

**„Няма нищо по -
важно от децата“**

ЛИТЕРАТУРА:

1. Бонева Борислава /2015/. **НАРЪЧНИК ЗА РОДИТЕЛИ – ДОБРЕ ДОШЛИ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА РОДИТЕЛИ**“, Асоциация „Родители“ и Столична община,
2. Бакюс ,Ан /2014 /.**МОЕТО ДЕТЕ ОТ 3 ДО 6 ГОДИНИ**, Изд. Слънце, София
3. Бакюс ,Ан /2014 **МОЕТО БЕБЕ ОТ 1 ДЕН ДО 3 Г.**“, Изд. Слънце, София
4. Д-р Спок, Д-р Нийдълман / 2015 / . **ГРИЖИ ЗА БЕБЕТО И ДЕТЕТО – най – новото преработено и допълнено издание**, Изд. Хермес, София